

שם הפעילות: זיכרון השואה בחברה הישראלית הכותב/ת: מכון מורשת - בית עדות ע"ש מרדכי אנילביץ' - גבעת חביבה

ערכים ומטרות הפעילות

1. בחינה ביקורתית של השימושים השונים שעושים בשואה בחברה הישראלית היום.
2. בחינת הקשר וההשפעה של השואה על החברה הישראלית.
3. בחירה של המשמעויות המרכזיות של השואה לדעתנו.

קהל היעד

חברת הנעורים ('י-יב')

משך הפעילות

כשעה

רשימת ציוד ועזרים

- לוח וטוש
- ערכת תמונות
- גלויות, שלטים – לגיטימי ולא לגיטימי
- טקסטים – נספח א' וב' - [לחצו כאן](#)

מערך הפעילות

1. **היחס שלי לשואה (30 דקות – המלצה)**
  - מפזרים על הרצפה תמונות שונות ומבקשים להסתובב ולבחור תמונה שהם מתחברים אליה / מעצבנת אותם / זה מה שעליו הם חושבים כשאומרים להם את המילה "שואה" וכו'. (תמונות רלוונטיות ניתן למצוא בארכיון, מורשת המקוון באתר מורשת ובכל ארכיון / אתר של מוסדות לחקר והוראת השואה).
  - ****יש לשים לב לזכויות יוצרים כשמדפיסים תמונות.**
  - **המלצה** - לנסות ולהשיג מגוון כמה שיותר רחב של תמונות מתקופת השואה אשר מייצגות את מורכבות החיים היהודים והלא יהודים בתקופה זו. בנוסף ניתן להפוך לתמונות גם מאמרים על תקופת השואה, שירים, תמונות מימינו של אתרים שקשורים לתקופת השואה, מסמכים מתקופת השואה על מנת לתת נפח יותר רחב לפעילות.
  - בסבב כל אחד מציג את מה שבחר ומסביר למה בחר דווקא כך. אחרי כל אחד, מבררים אם אחרים בחרו בתמונה זהה. אם כן- איך הם מפרשים אותה ומדוע בחרו בה?
  - אחרי חלק מהתמונות המדריך מוסיף קצת רקע ונותן הקשר לתמונה. כך גם מוסיפים עוד שאלות ומסרים בנוגע ליחס שלנו לנושא השואה.

- מה התמונות שלדעתכם רוב האנשים בחברה הישראלית היו בוחרים?
- בוחרים יחד שלוש תמונות שהן מייצגות את זיכרון השואה בחברה הישראלית.
- התמונות דומות אחת לשנייה? מזכירות את אותו הדבר?
- מה אנחנו מסיקים מזה על החברה? מה בעיקר אנחנו זוכרים מהשואה?

2. שימוש החברה הישראלית בשואה (20 דקות)

- מחלקים לכל חניך גלויה. מבקשים מהם להבין את ההקשר של השימוש שנעשה בשואה בגלויה שקיבלו.
- בסבב, כל אחד צריך להגיד מה השימוש שנעשה בשואה בגלויה שלו ולמקם אותה על ציר בין לגיטימי לא לגיטימי על הרצפה.
- באילו מקרים החברה הישראלית עושה היום שימוש בשואה? מה דעתכם על זה?
- לפי אילו מדדים לדעתכם אפשר להחליט אם זה לגיטימי או לא לגיטימי לעשות שימוש בשואה?
- מה לדעתכם העיסוק בשואה מייצר בחברה הישראלית?

3. בזכות השכחה (15 דקות – המלצה)

- קוראים פסקה מתוך מאמרו של יהודה אלקנה "בזכות השכחה". (נספח א') הפסקה שנקרא עכשיו קיבלה בתוך המאמר את הכותרת "קריאה לשנאה".
- מה הביקורת של יהודה אלקנה על העיסוק בשואה של החברה הישראלית?
- מה דעתכם על מה שהוא אומר? מסכימים עם הסכנה שהוא מתאר?
- אלקנה מבקר את תרבות הזיכור' הבאה למשל לידי ביטוי בולט בציווי "לזכור ולא לשכוח". איזה אפשרות אחרת יש לעיסוק בשואה אם זה לא פשוט לזכור?
- למדריך: יהודה אלקנה הוא ניצול שואה. כנראה שהוא לא באמת רוצה שנשכח... חשוב לא לאפשר בריחה מהדיון בצורה של התלהמות ריקה על דבריו בסגנון "הוא מכחיש שואה" וכו'.

4. סיכום (10 דקות)

- קוראים יחד את הקטע שכתב ליאו הרצוג "נקמתי המוסרית" (בנספח ב').
- באיזה אופן מבקש מאתנו הרצוג לזכור את השואה?
- מה דעתכם על מה שהוא כותב?
- במה שונה הבקשה שלו מהדרך בה החברה הישראלית מתייחסת לשואה היום?

תובנות ודגשים חינוכיים

תפקיד הסדנא הוא להציף את ההתייחסות שלנו לנושא השואה ובנוסף לכך להרחיב את השיחה למשמעויות החברתיות של זיכרון השואה. השואה היא לא רק סיפור השמדת העם היהודי, אלא יש בתוכה עוד הרבה דברים- החל מגזענות, אדישות ועד לחיי העם היהודי בגולה, התרבות היהודית, תנועות הנוער וכו'.